

Cauza C-190/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

26 martie 2021

Instanța de trimitere:

Oberlandesgericht Stuttgart (Germania)

Data deciziei de trimitere:

15 ianuarie 2021

Apelantă-pârâtă:

PayPal (Europe) S.à.r.l. et Cie, S.C.A.

Intimat-reclamant:

PQ

Obiectul procedurii principale

Competență judiciară internațională în cazul unor drepturi față de un prestator de servicii de plată în contextul jocurilor de noroc online interzise

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

În conformitate cu articolul 267 alineatul (1) litera (b) TFUE, cu articolul 2 TFUE, Curții de Justiție a Uniunii Europene îi sunt adresate următoarele întrebări preliminare privind interpretarea articolului 7 punctele 1 și 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (Bruxelles Ia):

- 1) Un drept de natură delictuală, interpretat în mod izolat și autonom, trebuie calificat ca fiind contractual în sensul articolului 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles I, în cazul în care dreptul de natură delictuală se află într-o oarecare măsură în conflict cu un drept contractual, fără ca existența dreptului de natură delictuală să prezinte relevanță pentru interpretarea contractului?
- 2) În cazul unui răspuns negativ la întrebarea 1), atunci când un prestator de servicii de plată transferă fonduri în monedă electronică din contul unui client în contul beneficiar al unui operator de jocuri de noroc deschis la același prestator de servicii de plată, iar participarea prestatorului de servicii de plată la plățile în favoarea operatorului de jocuri de noroc poate fi considerată ilicită, locul de producere a prejudiciului în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia trebuie stabilit:
 - 2.1 La sediul prestatorului de servicii de plată ca loc al operațiunii cu monedă electronică?
 - 2.2 În locul în care, în urma operațiunii (în orice caz, atunci când operațiunea este legală), se naște un drept la despăgubire al prestatorului de servicii de plată față de clientul care a dispus plata?
 - 2.3 În locul în care își are domiciliul clientul care a dispus plata?
 - 2.4 În locul în care se află contul bancar al clientului, la care prestatorul de servicii de plată poate avea acces prin intermediul unui mandat de debitare directă pentru alimentarea contului de monedă electronică?
 - 2.5 În locul pierderii la jocul de noroc a banilor transferați de prestatorul de servicii de plată în contul de pariuri al jucătorului de la operatorii de jocuri de noroc, și anume la sediul operatorului de jocuri de noroc?
 - 2.6 În locul în care clientul practică jocul de noroc interzis (în măsura în care locul jocului de noroc este și domiciliul clientului)?
 - 2.7 În niciunul dintre aceste locuri?
 - 2.8 În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 2.2) și prezintă relevanță locul în care operațiunea dă naștere unui drept la despăgubire al prestatorului de servicii de plată față de client, unde se naște dreptul la despăgubire față de clientul care dispune plata? Pentru localizarea acestei obligații pot fi luate în considerare locul de executare a contractului-cadru de servicii de plată sau domiciliul debitorului?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles Ia”), în special articolul 7 punctele 1 și 2

Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (JO 2007, L 199, p. 40, denumit în continuare „Regulamentul Roma II”), articolul 4 alineatul (1)

Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO 2015, L 337, p. 35)

Dispozițiile naționale invocate

Codul civil (Bürgerliches Gesetzbuch, denumit în continuare „BGB”), articolul 823 alineatul (2)

Tratatul de stat privind jocurile de noroc în Germania (Staatsvertrag zum Glücksspielwesen in Deutschland, denumit în continuare „Tratatul de stat privind jocurile de noroc”), articolul 4 alineatul (1)

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Reclamantul din litigiul principal are domiciliul în Germania și solicită pârâtei restituirea unor sume în quantum total de 9 662,23 euro pe care le-a ordonat pârâtei între 23 iunie 2017 și 15 august 2017 în favoarea diferitor operatori de jocuri de noroc online stabiliți în Malta și în Gibraltar.
- 2 Pârâta are sediul social în Luxemburg și furnizează servicii de plată prin internet. Ea a efectuat plățile ordonate de reclamant și a ridicat sumele din contul curent al acestuia deschis la banca sa din Aalen (landul Baden-Württemberg, Germania), în măsura în care suma transferată era mai mare decât cea disponibilă în contul de monedă electronică al reclamantului existent la pârâtă.
- 3 În relația dintre operatorii de jocuri de noroc și reclamant în calitate de jucător, a avut loc întotdeauna mai întâi alimentarea unui cont de pariuri deschis la operatorii de jocuri de noroc înainte ca acesta să poată fi utilizat pentru jocuri. Contul de pariuri a fost alimentat de fiecare dată prin virament efectuat de pârâtă și ordonat de reclamant. Pârâta încheiase cu operatorii de jocuri de noroc, în calitate de beneficiari ai plăților, așa-numite contracte de acceptare care prevedeau acceptarea plăților prin intermediul serviciului de plată al pârâtei.

- 4 Reclamantul avea deja, de mulți ani, la pârâtă un cont de afaceri prin intermediul căruia, în temeiul activității sale de distribuitor de accesorii multimedia, a efectuat plăți în valoare totală de aproximativ 3,6 milioane de dolari SUA. Condițiile de utilizare ale pârâtei, incluse în contractul încheiat între părți, prevăd o clauză atributivă de competență neexclusivă în favoarea instanțelor engleze, precum și o alegere a legii aplicabile în favoarea dreptului din Anglia și din Țara Galilor.
- 5 În urma ultimului joc de noroc online în litigiu, la jumătatea lunii august 2017, reclamantul a solicitat pârâtei recuperarea sumei de 9 662,23 euro, transferată operatorilor de jocuri de noroc. Reclamantul nu și-a mai întemeiat această creanță pe încălcarea unei obligații contractuale, ci pe articolul 823 alineatul (2) din BGB potrivit căruia obligația de reparare a prejudiciului cauzat incumbă „persoanei care încalcă o normă ce are ca obiect protecția intereselor altor persoane”. „Norma” vizată de această dispoziție rezultă, în opinia reclamantului, din articolul 4 alineatul (1) din Tratatul de stat privind jocurile de noroc care are următorul cuprins: „Organizarea sau intermedierea jocurilor de noroc publice nu se poate realiza decât cu autorizație din partea autorităților competente ale landului respectiv. Se interzic orice organizare și orice intermediere de asemenea jocuri fără această autorizație (joc de noroc ilicit), precum și participarea la plățile legate de jocurile de noroc ilicite”. Potrivit Tratatului de stat privind jocurile de noroc, jocurile de noroc online sunt, în principiu, interzise.
- 6 La momentul practicării jocurilor de către reclamant, Tratatul de stat privind jocurile de noroc nu era aplicabil în landul Schleswig-Holstein (Germania). Înainte de încheierea contractelor sale de acceptare cu operatorii de jocuri de noroc, pârâta a primit asigurări de la aceștia că dispuneau de o licență de furnizare de jocuri de noroc online pentru landul Schleswig-Holstein. Cu toate acestea, atât domiciliul reclamantului, cât și contul său bancar la care pârâta avea acces pentru alimentare cu monedă electronică se aflau în landul Baden-Württemberg.
- 7 Landgericht Ulm (Tribunalul Regional din Ulm, Germania) a admis acțiunea în primă instanță și a obligat pârâta la plată. În această privință, instanța menționată a considerat că ar fi competentă în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia. Totuși, competența s-ar aplica exclusiv în privința verificării drepturilor reclamantului ca urmare a unei fapte ilicite a pârâtei. În ceea ce privește drepturile contractuale, instanțele germane ar fi necompetente.
- 8 În apelul formulat, pârâta arată, printre altele, că instanțele germane ar fi necompetente internațional și în materie delictuală.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 9 De răspunsul la întrebările preliminare nu depinde numai aspectul dacă instanțele germane sunt competente internațional în privința acțiunii, ci și, indirect, chestiunea referitoare la legea aplicabilă. Astfel, în ipoteza în care locul de producere a prejudiciului în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia ar trebui stabilit în Germania, în conformitate cu articolul 4

alineatul (1) din Regulamentul Roma II, ar putea fi de asemenea avută în vedere relevanța legislației germane în materie delictuală. Cu toate acestea, în ceea ce privește interpretarea Regulamentului Bruxelles Ia, nu poate fi vorba despre un „acte clair”.

Competența instanțelor germane în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) sau cu articolul 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles Ia

- 10 În raport cu cazurile de prestări de servicii de plată în contextul jocurilor de noroc soluționate până în prezent de instanțele germane, situația din speță prezintă particularitatea lipsei de competență a forului consumatorului în Germania. Astfel, în privința problemei dacă contractul a fost încheiat într-un scop care se situează în afara domeniului profesional al reclamantului, astfel cum impune articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia, nu diversele ordine de plată par să fie relevante, ci contractul-cadru în sensul articolului 4 punctul 21 din Directiva 2015/2366. Potrivit acestei dispoziții, contractul-cadru relevant este „un contract de servicii de plată care reglementează executarea, în viitor, a unor operațiuni de plată individuale și succesive și care poate conține obligația și condițiile de constituire a unui cont de plăți”. Din acest contract decurg drepturile și obligațiile părților. Prin ordinul individual, plătitorul precizează doar plata pe care trebuie să o efectueze, de la caz la caz, prestatorul de servicii de plată.
- 11 Pentru a participa la jocurile de noroc în cauză, reclamantul a utilizat contul său de afaceri deschis la pârâtă. Prin intermediul acestuia, reclamantul a transferat, de asemenea, peste 3,6 milioane de dolari SUA proveniți din activitatea sa profesională, astfel încât această activitate nu are, în ansamblul său, doar un rol accesoriu. Prin urmare, potrivit instanței de trimitere, reclamantul nu poate fi considerat consumator în sensul articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia pentru contractul de servicii de plată, astfel încât competența instanțelor germane nu rezultă din articolul 18 alineatul (1) coroborat cu articolul 17 alineatul (1) litera (c) din acest regulament, chiar dacă diferitele transferuri din contul de afaceri al reclamantului dispuse în cadrul jocului de noroc nu aveau legătură cu activitatea sa profesională.
- 12 Nu există nici competență în temeiul articolului 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles Ia. Serviciile de plată în discuție ale pârâtei sunt servicii în sensul articolului 7 punctul 1 litera (b) din acest regulament. Potrivit acestei dispoziții, locul de executare a obligației este „locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie prestate serviciile”. În această privință prezintă relevanță centrul activității care, inclusiv în cazul serviciilor online, trebuie să fie în principiu localizat la sediul prestatorului, în speță, așadar, în Luxemburg. În consecință, competența internațională a instanțelor germane poate decurge cel mult din competența în materie delictuală în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia.

Competența instanțelor germane în conformitate cu articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia

- 13 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, expresia „locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă”, care figurează la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia, vizează atât locul materializării prejudiciului (locul de producere a prejudiciului), cât și pe cel unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului (locul faptului generator), astfel încât pârâtul poate fi acționat în justiție, la alegerea reclamantului, în fața instanței de la unul dintre aceste două locuri (Hotărârea din 30 noiembrie 1976, Bier, „Mines de potasse d’Alsace”, 21/76, EU:C:1976:166, a se vedea de asemenea Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punctul 45 și jurisprudența citată).
- 14 Potrivit instanței de trimitere, locul faptului generator nu este situat în Germania, ci la sediul pârâtei din Luxemburg. Prin urmare, întrebările preliminare se concentrează asupra stabilirii locului de producere a prejudiciului în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia (a doua întrebare) precum și asupra raportului prealabil dintre competența în materie delictuală și competența în materie contractuală în temeiul articolului 7 punctul 1 din acest regulament (prima întrebare).

Cu privire la prima întrebare: raportul dintre competența în materie delictuală în temeiul articolului 7 punctul 2 și competența în materie contractuală în temeiul articolului 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles Ia

- 15 Noțiunea de materie delictuală utilizată la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia trebuie să facă obiectul unei interpretări autonome (Hotărârea din 27 septembrie 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, punctele 14 și 16). Sub incidența acestei dispoziții intră cererile care urmăresc să pună în discuție răspunderea unui pârât care nu decurge dintr-un contract în sensul articolului 7 punctul 1 (Hotărârea din 27 septembrie 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, punctul 17, Hotărârea din 13 martie 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punctul 20 și Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctul 19). Cu caracteristica negativă ca cererea să nu decurgă dintr-un contract, se ridică problema raportului cu competența în materie contractuală.
- 16 În jurisprudența Curții s-a stabilit de mult timp că drepturile contractuale nu pot fi invocate în fața instanței competente în materie delictuală (în principal, Hotărârea din 27 septembrie 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459), însă, pe de altă parte, nu s-a soluționat încă în mod definitiv problema dacă drepturile de natură delictuală trebuie de asemenea invocate în fața instanței competente în materie contractuală și în ce măsură drepturile care, în lipsa unui drept contractual paralel, ar trebui calificate ca fiind de natură delictuală, ca urmare a conflictului cu un drept contractual pot deveni ele însele un drept contractual.

- 17 Curtea a statuat că un drept de natură delictuală trebuie calificat ca fiind contractual, în sensul articolului 7 punctul 1 din Regulamentul Bruxelles Ia, atunci când „o interpretare a contractului [...] este indispensabilă pentru stabilirea caracterului licit sau, dimpotrivă, ilicit” (Hotărârea din 13 martie 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punctul 25). Dacă dreptul de natură delictuală la reparație presupune o încălcare a contractului, acesta trebuie, așadar, invocat în fața instanței competente în materie contractuală, în timp ce competența în materie delictuală este exclusă.
- 18 Într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, problema care se ridică este întinderea caracterului predominant al competenței în materie contractuală. Ar fi posibil ca acesta să fie foarte extins în sensul că, de fiecare dată când acuzația legală este identică cu acuzația de încălcare a unei obligații contractuale, poate fi avută în vedere încadrarea în materie contractuală a tuturor drepturilor. În această ipoteză ar fi de asemenea incluse situațiile unui simplu conflict între drepturile contractuale și cele delictuale. În cauza principală, o acțiune formulată în fața instanței competente în materie delictuală ar fi astfel exclusă în măsura în care comportamentul reproșat pârâtei ar putea constitui de asemenea o încălcare a obligațiilor contractuale, independent de aspectul dacă o încălcare a obligațiilor contractuale este sau nu este într-adevăr invocată și dacă caracterul ilicit al acuzației delictuale depinde de aceasta (cu privire la o astfel de „interpretare maximalistă” a Hotărârii Brogsitter respinsă de avocatul general Saugmandsgaard Øe cu argumente convingătoare, a se vedea Concluziile sale din 10 septembrie 2020, Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:688, punctele 69 și 74 și următoarele).
- 19 Totuși, instanța de trimitere înțelege jurisprudența Curții mai degrabă într-un sens mai strict (denumit „interpretare minimalistă” a Hotărârii Brogsitter de către avocatul general Saugmandsgaard Øe în Concluziile sale prezentate în cauza C-59/19, punctul 70), și anume că interpretarea contractului trebuie să fie indispensabilă pentru a stabili caracterul licit sau ilicit al comportamentului reproșat. Nu aceasta ar fi situația în cazul unui simplu conflict de drepturi în care dreptul care decurge dintr-o faptă ilicită ar putea continua să existe chiar dacă contractul ar trebui să fie nul din orice motiv.
- 20 Potrivit acestei interpretări preferate de instanța de trimitere, caracterul predominant al competenței în materie contractuală nu ar viza decât situațiile în care acuzația delictuală depinde efectiv de încălcarea unei obligații contractuale. Această interpretare este confirmată în special de jurisprudența recentă a Curții (Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, punctele 33-38).

Cu privire la a doua întrebare: stabilirea locului de producere a prejudiciului în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles Ia

- 21 O stabilire previzibilă a locului de producere a prejudiciului nu este simplă în cazul unui prejudiciu pur patrimonial atunci când se dorește evitarea unui *forum actoris* general. Chiar dacă, în cazul unui prejudiciu pur patrimonial, ar fi

previzibil să se ia în considerare, în general, „centrul patrimoniului” persoanei prejudiciate la domiciliul său, acest lucru ar conduce aproape întotdeauna la un *forum actoris*, fiind astfel contrar aprecierilor privind competența prevăzute de Regulamentul Bruxelles Ia. Jurisprudența Curții a încercat de asemenea să evite o astfel de situație și a admis domiciliul reclamantului sau localizarea contului său bancar general ca loc de producere a prejudiciului cel mult întemeindu-se pe elemente suplimentare (Hotărârea din 16 iunie 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, punctele 35 și 38, precum și Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctele 28 și 30). În lumina acestor considerații, în prezenta cauză pot fi avute în vedere diferite locuri de producere a prejudiciului.

Cu privire la întrebarea 2.1: sediul prestatorului de servicii de plată ca loc al operațiunii cu monedă electronică?

- 22 Mai întâi, ne putem imagina situarea locului de producere a prejudiciului cauzat de o participare la plată acolo unde prin plată este retras creditul din contul de monedă electronică al persoanei prejudiciate și este creditat un alt cont deschis la același prestator de servicii de plată. În speță, acesta ar fi sediul pârâtei din Luxemburg. În această privință, instanța de trimitere consideră că împrejurarea că contul de monedă electronică nu este un cont bancar obișnuit în care se află monedă scripturală nu permite să se deducă faptul că în contul de monedă electronică nu poate fi suferită o pierdere patrimonială.

Cu privire la întrebarea 2.2: locul în care, în urma operațiunii, ia naștere un drept la despăgubire al prestatorului de servicii de plată față de client?

- 23 Ar fi de asemenea posibil să se rețină, în concordanță cu Hotărârea „Universal Music” citată anterior, locul în care patrimoniul a fost grevat de o obligație de plată. Ar însemna, așadar, să se aducă în prim plan obligația născută din operațiunea de plată. Dreptul la despăgubire al prestatorului de servicii de plată este prevăzut atât de dreptul german, cât și de dreptul englez care are vocația de a se aplica contractului încheiat între părți ca urmare a alegerii legii aplicabile. Cu toate acestea, în speță, dreptul pârâtei nu poate fi localizat cu ușurință (a se vedea în această privință întrebarea 2.8).

Cu privire la întrebarea 2.3: locul în care clientul își are domiciliul?

- 24 În cazul unui prejudiciu pur patrimonial, pentru stabilirea locului de producere a prejudiciului ar fi posibil să se ia în considerare „centrul patrimoniului” persoanei prejudiciate la domiciliul acesteia. Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat deja mai sus, acest lucru ar conduce în mod normal la un *forum actoris* și ar intra într-o anumită contradicție cu aprecierile privind competența prevăzute de Regulamentul Bruxelles Ia. În speță, domiciliul reclamantului ar putea fi, așadar, cel mult avut în vedere în combinație cu elemente suplimentare precum locul unde a fost practicat jocul de noroc online (a se vedea în această privință întrebarea 2.6).

Cu privire la întrebarea 2.4: locul unde se află contul bancar al clientului?

- 25 Pârâta avea acces, prin intermediul unui mandat de debitare directă, la un cont curent al reclamantului deschis la o bancă din Aalen. Totuși, chiar dacă, datorită mandatului de debitare directă, acest cont prezintă o legătură mai strânsă cu operațiunile cu monedă electronică decât orice cont bancar general, legătura cu localizarea unui cont pare relativ aleatorie. În plus, în speță, contul constituia, alături de diferite carduri de credit, numai una dintre sursele de plată pentru alimentarea contului de monedă electronică (în ceea ce privește acest argument a se vedea Hotărârea din 16 iunie 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, punctul 38).

Cu privire la întrebarea 2.5: locul pierderii banilor la jocul de noroc, și anume la sediul operatorului de jocuri de noroc?

- 26 În favoarea unei legături cu locul în care s-au pierdut banii de joc din conturile de pariuri ale reclamantului deschise la operatorii de jocuri online din Malta și din Gibraltar ar putea pleda faptul că prejudiciul suferit de reclamant a intervenit în mod cert abia la acest moment, iar patrimoniul său a fost diminuat în mod irevocabil prin pierderea la jocuri. Chiar și după viramentul efectuat de pârâtă din contul de monedă electronică al reclamantului în conturile de jocuri, teoretic, s-ar fi putut încă obține un câștig la joc. Acest lucru era exclus doar în momentul pierderii mizei la joc. Totuși, împotriva acestei stabiliri a locului de producere a prejudiciului în raportul juridic dintre părți pledează caracterul aleatoriu al sediului operatorilor de jocuri de noroc din Malta sau din Gibraltar.

Cu privire la întrebarea 2.6: locul în care clientul practică jocul interzis?

- 27 O legătură evident mai strânsă cu raportul dintre părți ar avea stabilirea locului producerii prejudiciului cauzat de o participare la plată acolo unde clientul prestatorului de servicii de plată participă efectiv la jocul de noroc online interzis, așadar, acolo unde acesta se află fizic în momentul jocului. În plus, această stabilire a locului producerii prejudiciului ar avea avantajul de a efectua o paralelă cu domeniul de aplicare teritorial al normelor care puteau fi încălcate. În cazul în care reclamantul ar fi jucat în Schleswig-Holstein sau într-o țară, alta decât Germania, unde nu există o interdicție corespunzătoare privind jocurile de noroc, jocul nu ar fi fost interzis și nu ar fi fost interzisă nici participarea la plată reproșată pârâtei în speță.

Cu privire la întrebarea 2.7: în niciunul dintre aceste locuri?

- 28 Prin argumente substanțiale, avocatul general Szpunar a subliniat că, în anumite situații de prejudiciu patrimonial direct, locul faptului generator („Handlungsort”) și locul de producere a prejudiciului („Erfolgsort”) nu pot fi diferențiate în mod rezonabil (Concluziile din 10 martie 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, punctul 38). Posibilitatea reclamantului, prevăzută de

peste 40 de ani de jurisprudența Curții, de a alege între locul în care s-a produs prejudiciul și locul evenimentului cauzator al prejudiciului în cazul competenței în materie delictuală (în principal, Hotărârea din 30 noiembrie 1976, Bier, „Mines de potasse d’Alsace”, 21/76, EU:C:1976:166) nu a fost dezvoltată în contextul unui prejudiciu patrimonial direct și, cu siguranță, nu urmărește extinderea derogărilor prevăzute de Regulamentul Bruxelles I (sau de Convenția de la Bruxelles în vigoare la acel moment) referitoare la competența generală de la domiciliul pârâtei potrivit articolului 4 din acest regulament. Dimpotrivă, rațiunea unei asemenea alegeri a legii privește „necesitatea de a rămâne cât mai aproape posibil de situația de fapt din litigiu și de a desemna instanța cea mai în măsură să soluționeze cauza și, în acest context, să organizeze în mod util un proces, de exemplu, prin colectarea probelor și prin ascultarea martorilor” (Concluziile avocatului general Szpunar din 10 martie 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, punctul 39). Dat fiind că, în cazul unui prejudiciu patrimonial direct, acest obiectiv nu poate fi atins decât cu dificultate prin căutarea unui loc de producere a prejudiciului, problema care se ridică este dacă securitatea juridică nu ar fi mai bine servită dacă, în astfel de situații, acest lucru nu ar trebui lăsat în competența instanței generale și în competența instanței speciale de la locul evenimentului cauzator al prejudiciului.

Cu privire la întrebarea 2.8: localizarea dreptului la despăgubire al prestatorului de servicii de plată față de client în cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 2.2

- 29 În măsura în care, în răspunsul afirmativ la întrebarea 2.2, ar trebui să se rețină locul în care patrimoniul clientului a fost grevat de un drept al prestatorului de servicii de plată, nașterea acestui drept tot ar trebui să fie localizată într-un fel sau altul. În această privință, ar trebui să se impună în special două abordări.
- 30 Pe de o parte, pentru stabilirea acestui loc s-ar putea folosi locul de executare a contractului. În măsura în care dreptul Uniunii prevede o stabilire autonomă a locului de executare pentru serviciul prevăzut la articolul 7 punctul 1 litera (b) din Regulamentul Bruxelles Ia, s-ar impune ca acest loc de executare, care este aplicabil tuturor obligațiilor care decurg din contract, să fie folosit și pentru stabilirea locului de producere a prejudiciului în cazul „încălțării obligațiilor” corespunzătoare. Acesta ar fi, în speță, locul prestării efective a serviciului care rezultă din contractul-cadru de servicii de plată și, prin urmare, sediul pârâtei din Luxemburg.
- 31 Alternativ, s-ar putea încerca să se localizeze creanța individuală care este îndreptată împotriva persoanei prejudiciate ca urmare a comportamentului reproșat. În cazul în care creanța individuală este considerată ca element patrimonial al creditorului, în diferite contexte (de exemplu, în cadrul accesului la executare), aceasta este localizată în mod obișnuit la domiciliul debitorului.

Concluzii

- 32 În măsura în care, chiar și în cazul unui prejudiciu patrimonial direct, este necesar să se stabilească un loc al faptului generator diferit de locul producerii prejudiciului, în privința acuzației de participare la plata jocurilor de noroc online interzise, instanța de trimitere tinde să stabilească locul producerii prejudiciului în primul rând la locul de joc, dacă acest loc coincide cu domiciliul persoanei prejudiciate și, în al doilea rând, la locul în care participarea la plată conduce la retragerea sumei din contul de monedă electronică al persoanei prejudiciate, și anume la sediul prestatorului de servicii de plată ca loc al operațiunii de plată.

DOCUMENT DE LUCRU